

ประโยค ๑-๒

ប័ណ្ណាបាលីវិយាយករណ៍

๑. คัพท์เช่นไร ชื่อว่าอาขยาต ฯ ในอาขยาตนั้นท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง ฯ จงเขียนวิภาคติหมวดวิสัยเดียวกัน

๒. ในอาขยาตนั้น ท่านแบ่งกาลที่เป็นประชานและแบ่งกาลให้ลัทธิอยู่อย่างไรบ้าง ฯ (๒๕๖๔/๒)

๓. ว่าจาก คืออะไร ฯ แบ่งเป็นกี่อย่าง ฯ อะไรบ้าง ฯ และกลุ่มบุตรจะกำหนดว่าจะได้แบ่งยังไงตามศาสตร์แบบไหน

๔. เครื่องกำหนดเวลา

ก. บุรุษในอาขยาต มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ

ข. กิริยาคัพท์ได้ ชื่อเหตุกัตตุวาก ฯ และมีอุทาหรณ์ว่าอย่างไร ฯ (๒๕๖๔)

๕. กิริยากิติก คือ คุตูโต, ปคคุยห แบลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากการอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาชนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. เนตพุพนธิ เนยุย ฯ

ข. สรติ เอตายาติ สติ ฯ

ค. กุชชัณติ สีเลนาติ โගโน ฯ (๒๕๖๔)

๖. ในกิริยากิติก แบ่งกาลไว้เท่าไร ฯ อะไรได้บ้าง ฯ ภมุก้าโร ลงปัจจัยอะไร ฯ เป็นรูปและสาชนะอะไร ฯ จงเขียนรูปวิเคราะห์มาดู ฯ (๒๕๖๔/๒)

๗. คัพท์เช่นไร ชื่อว่าก้มสาชนะ ฯ และก้มสาชนะนั้น ท่านบัญญัติให้แบลว่าอย่างไร ฯ กิริยากิติก คือ ชินโน, อารยุห แปลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากการอะไร ฯ (๒๕๖๔/๒)

๘. กิริยากิติก คือ วตุตพุ, รุโน แบลว่าอย่างไร ฯ สำเร็จรูปมาจากการอะไร ฯ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาชนะ และปัจจัยมาด้วย

ก. สุขน ภริยตติ สุกโร ฯ

ข. หิต โกรตติ หิตกุกโร ฯ

ค. ทุลลติ เตนาติ โถส ฯ (๒๕๖๔)

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยชน์ ๑-๒
เฉลย บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๘

๑. **ตอบ** คำพิเศษล่วงกิริยา คือความทำ เป็นต้นว่า ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด ซึ่งว่า อาชญาต ฯ ในอาชญาตนั้น ท่านประกอบด้วย วิภัตติ การ บท วจนะ บุรุษ ชาตุ วาจก ปัจจัย ฯ ได้เขียนวิภัตติหมวดวิภัตติ เฉพาะฝ่ายปรัชลามาดังนี้

ปรสุสปห		
	เอกสาร.	พหุ.
บ.	สุสติ	สุสหติ
ม.	สุสติ	สุสต
ธ.	สุสามิ	สุสาม

๒. **ตอบ** ในอาชญาตนั้น แบ่งการที่เป็นประชานได้ ๓ การ คือ การที่เกิดขึ้นจำเพาะข้างหน้า เรียกว่า ปัจจุบันการ ๑ การที่ล่วงแล้ว เรียกว่า อดีตกการ ๑ การที่ยังไม่มากถึง เรียกว่า อนาคตการ ๑ การทั้ง ๓ นั้น ท่านแบ่งให้ลักษณะอักษรตัวอักษร ดังนี้
ปัจจุบันการ จัดเป็น ๓ คือ ปัจจุบันแท้ ๑ ปัจจุบันใกล้อดีต ๑ ปัจจุบันใกล้ออนาคต ๑ ฯ
อดีตกการ จัดเป็น ๓ คือ ล่วงแล้วไม่มีกำหนด ๑ ล่วงแล้ววันนี้ ๑ ล่วงแล้ววันนี้ ๑ ฯ
อนาคตการ จัดเป็น ๒ คือ อนาคตของปัจจุบัน ๑ อนาคตของอดีต ๑ ฯ

๓. **ตอบ** วาจก คือ กิริยาคัพท์ที่ประกอบด้วยวิภัตติ การ บท วจนะ บุรุษ ชาตุ คือกล่าวบทที่เป็นประชานของ กิริยา ฯ
(瓦君นั้น) แบ่งเป็น ๔ อย่าง คือ กัตตุวาจก ๑ กัมมavaจก ๑ ภาavaจก ๑ เหตุกัตตุวาจก ๑ เหตุ กัมมavaจก ๑ ฯ
กุลบุตรจะกำหนดวาจกได้เม่นยำต้องอาศัยปัจจัยเป็นเครื่องกำหนด ฯ

๔. **ตอบ** ได้ตอบคำถาม ดังต่อไปนี้
ก. บุรุษในอาชญาต มี ๓ คือ บุรุษบุรุษ ๑ มารยมบุรุษ ๑ อุตตามบุรุษ ๑ ฯ
ข. กิริยาคัพท์ไดกล่าวผู้ใช้ให้คนอื่นทำ คือแสดงว่าเป็นกิริยาของผู้ใช้ให้คนอื่นทำนั้น กิริยาคัพท์ นั้น ชื่อเหตุกัตตุวาจก ฯ มีอุทาหรณ์ว่า สามิโก สูห์ โวหัน ปาเจติ นาย ยัง (หรือใช้)พ่อครัว ให้ หุงอยู่ ชึงข้าวสุก ฯ

๕. **ตอบ** คุตโต แปลว่า อันเข้าคุ้มครองแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก คุปุ ชาตุ ในความคุ้มครอง, ๑ ปัจจัย, ชาตุมี บุ เป็นที่สุด เอกาที่สุดชาตุเป็น ๑ ลง สิ ปัญมาวิภัตติ ปุ่งลิงค์ ฯ

บคุคุณ แปลว่า ประคงแล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจาก ป บทหน้า, คห ชาตุ ในความประคง, ตุนາที ปัจจัย คือ ตุน ตัว ตัวน, ชาตมี หุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดชาตุ เป็น ยุ ฯ ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาระ และปัจจัยมาดังนี้

ก. เนตพุนดติ เนยุย

(ลิงได) อันเข้าพึงนำไป เหตุนั้น (ลิงนั้น) ชื่อว่าอันเข้าพึงนำไป,
เป็นก้มมรูป ก้มมสาระ, ณุย ปัจจัย ฯ

ก. สตติ เอตายาติ สตติ

(ชน) ยอมระลึก (ด้วยธรรมชาติ) นั้น เหตุนั้น (ธรรมชาตินั้น) ชื่อว่าเป็นเหตุรุลึก (แห่งชน),
เป็นกัตตุรูป กรณสาระ, ติ ปัจจัย ฯ

ก. กุชุณติ สีเลนาติ โภโน

(ผู้ได) ยอมกรา โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้กราโดยปกติ,
เป็นกัตตุรูป กัตตุสาระ, ลงในอรรถแห่งตัลลีล, ยุ ปัจจัย ฯ

๖. **ตอบ** ในกรณียากิตร์ แบ่งกลที่เป็นประทานไว้ ๒ คือ ปัจจุบันกาล ๑ อดีตกาล ๑ ฯ

กาลที่ ๒ นั้น แบ่งให้เหลืออีกดอกอีกดังนี้

ปัจจุบันกาล จัดเป็น ๒ คือ ปัจจุบันแท้ ๑ ปัจจุบันใกล้อนาคต ๑ ฯ

อดีตกาล จัดเป็น ๒ คือ ล่วงแล้ว ๑ ล่วงแล้วเสร็จ ๑ ฯ

กมุมากิร ลง ณ ปัจจัย, เป็นกัตตุรูป กัตตุสาระ ฯ วิเคราะห์ว่า

กมุ่ม กิรติ กมุมากิร ฯ

๗. **ตอบ** ผู้ทำ ๆ ซึ่งลิงได คัพท์ที่เป็นชื่อของลิงนั้น เป็นต้นว่า ปิโย เป็นที่รัก, รโส วิลัยเป็นที่ยินดี ก็ดี คัพท์ ที่เป็นชื่อของลิงของที่เขาทำ เป็นต้นว่า กิจุ่ม กรรมอันเข้าพึงทำ, ทาน ลิงของอันเข้าพึงให้ ก็ดี ชื่อว่าก้มมสาระ นะ ฯ

ก้มมสาระนั้น ท่านบัญญัติให้แปลอย่างนี้ คือ

ที่เป็นกัตตุรูป แปลว่า “เป็นที่.....”

ที่เป็นก้มมรูป แปลว่า “เป็นที่อันเข้า.....” ฯ

ชินโน แปลว่า แก่แล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจาก ชีร ชาตุ ในความครั่วคร่า, ต ปัจจัย, ชาตมี รุ เป็นที่สุด อุปยุทหน้า แปลง ต เป็น ณุณ แล้วลบที่สุดชาตุ ลง สิ ปฐมาวิภัตติ ฯ

อาธุยุ แปลว่า ขึ้นแล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจาก อา บทหน้า, รุห ชาตุ ในความขึ้น, ตุนາที ปัจจัย คือ ตุน ตัว ตัวน, มือปลัดอยู่หน้า แปลงปัจจัยทั้ง ๓ เป็น ย ชาตมี หุ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ย กับที่สุดชาตุเป็น ยุ ฯ

๘. **ตอบ** วตุตพุพ แปลว่า อันเข้าพึงกล่าว ๆ สำเร็จรูปมาจาก วทุ ชาตุ ในความกล่าว, ตพุ พ ปัจจัย, เอา หุ เป็น ตุ ฯ

รุนโน แปลว่า ร้องให้แล้ว ๆ สำเร็จรูปมาจาก รุห ชาตุ ในความร้องให้, ต ปัจจัย, ชาตมี หุ เป็นที่สุด อุปยุทหน้า แปลง ต เป็น นุน แล้วลบที่สุดชาตุ ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาระ และปัจจัยมาดังนี้

ก. สุขน ภริยตติ สุกโร

(ผู้ใด) อันขาเลี้ยงได้โดยง่าย เหตุนั้น (ผู้นั้น) ซึ่ว่าอันขาเลี้ยงได้โดยง่าย,
เป็นก้มมรูป ก้มมสาวะ, ขอ ปัจจัย ๆ

ข. หิต กรตติ หิตกุโรม

(ผู้ใด) ยอมทำ ซึ่งประโยชน์เกื้อกูล เหตุนั้น (ผู้นั้น) ซึ่ว่าผู้ทำซึ่งประโยชน์เกื้อกูล,
เป็นกัตตุรูป ก้มมสาวะ, อ ปัจจัย ๆ

ค. ทุสสติ เตนาติ โหส

(ชน) ยอมประทุษร้าย (ด้วยกิเลส) นั้น เหตุนั้น (กิเลสนั้น) ซึ่ว่าเป็นเหตุประทุษร้าย (แห่งชน),
เป็นกัตตุรูป กรณสาวะ, ณ ปัจจัย ๆ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ข้อแนะนำการตอบปัญหา

ในการเฉลยปัญหาไวยากรณ์นี้ ผู้เฉลยเลือกใช้รูปแบบ “การตอบแบบหวานคำถาม” กล่าวคือ การนำข้อความในคำถามมาเรียบเรียงเป็นประโยคคำตอบที่สมบูรณ์ เพื่อให้นักเรียนคุ้นเคยกับการเขียนตอบที่ชัดเจน สุภาพ และลดความผิดพลาดในการลือความหมาย ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมใช้ในการสอบวัดผลธรรม-บาลี สนามหลวง โดยมีหลักการจำง่าย ๆ คือ “ถามอย่างไร ตอบอย่างนั้น” และเมื่อถาม “จะ...” ให้ตอบ “ได้...”

ทั้งนี้ ไม่ควรใช้รูปแบบการตอบแบบเจาะจง (ตอบล้วน) เพราะจะทำให้คำตอบดูห้วน ไม่สุภาพ และลือความหมายไม่ชัดเจนว่ากำลังตอบในประเด็นใด ซึ่งอาจสร้างความลำบากให้แก่กรรมการในการพิจารณา คะแนนได้